

Cours de tibétain - analyse - 13e pratique¹

Les 37 pratiques des bodhisattvas - Analyse

13e pratique : “La patience qui accepte volontairement les difficultés”

༡༣) ལྷུག་བསྐྱེལ་དྲུང་ལེན་གྱི་བཟོད་པ།

བདག་ལ་ཉེས་པ་ཅུང་ཟད་མེད་བཞིན་དུ། །
གང་དག་བདག་གི་མགོ་བོ་གཙོད་བྱེད་ནའང་། །
སྣང་རྗེའི་དབང་གིས་དེ་ཡི་སྤྲིག་པ་རྣམས། །
བདག་ལ་ལེན་པ་རྒྱལ་སྐྱས་ལག་ལེན་ཡིན། །

13) Par compassion, prendre sur nous tous les actes nuisibles,
Même de celui qui, en dépit de notre innocence,
Voudrait nous couper la tête,
C'est agir en bodhisattva².

༡༣) [ལྷུག་བསྐྱེལ་] [དྲུང་ལེན་+གྱི་+བཟོད་པ།]

[བདག་+ལ་] [ཉེས་པ་] [ཅུང་ཟད་+མེད་] [བཞིན་དུ། །
[གང་དག་] [བདག་གི་མགོ་བོ་] [གཙོད་བྱེད་ནའང་།] །
[སྣང་རྗེའི་+དབང་+གིས་] [དེ་+ཡི་+སྤྲིག་པ་+རྣམས།] །
[བདག་+ལ་+ལེན་པ་] [རྒྱལ་སྐྱས་ལག་ལེན་ཡིན།] །

¹ À partir de cette leçon, la numérotation est liée à la strophe étudiée. Selon l'ancienne numérotation, celle-ci correspond à la 17e leçon.

² Traduction Padmakara.

Vocabulaire 13e pratique

👉 Vous retrouverez des informations concernant les particules dans le document qui présente un résumé des explications du Clair Miroir.

སྤྲུག་བསྐྱེད་ལྷན་གྱི་བཟོད་པ་	être prêt à endurer volontairement la souffrance
དུང་ལེན་	prendre d'une manière pure
<p>དུང་མ་ un mot qui s'intercale de base de la langue avec le sens de “pure / propre / claire” de quelque chose par opposition à une partie “impure / contaminée / floue”. Il est combiné avec divers autres མིང་ noms grammaticaux ou connecteurs ཚིག་ཕྱད་ pour donner des mots qui contiennent son sens. TD</p> <p>On peut donc supposer que l'on rajoute ce mot pour donner le sens de “prendre d'une manière pure”.</p>	
བཟོད་པ་	patience
ཉེས་པ་	mauvais, occurrence pénibles, difficiles, déconvenue
ཅུང་ཟད་	un petit peu
བཞིན་དུ་	vraiment
གང་དག་	cela, quoi que ce soit (dans le sens du pluriel)
མགོ་བོ་	tête
གཅོད་བྱེད་	couper, faire couper
ནའང་	cependant, bien que, même si
སྐྱིད་ཇེ་	compassion
དབང་གིས་	par le pouvoir de
<p>དབང་གིས་ n'est pas vraiment un mot, c'est simplement le mot “pouvoir” associé à une particule instrumentale.</p>	
མྱོག་པ་	négativité
ལེན་པ་	prendre

Prendre v. volitif ལྷངས་པ་/ ལེན་པ་/ ལྷང་བ་/ ལོངས་/. i) Le sens complet est "prendre quelque chose d'ailleurs pour l'obtenir ici ou l'introduire dans cette situation". ii) Il comprend le verbe standard "prendre" et ses variantes avec le même sens - "saisir", "s'emparer" ; par ex, མ་བྱིན་པར་མ་ལོངས་གིག། "veuillez ne pas prendre (pour votre propre usage) des choses qui ne vous ont pas été offertes". iii) En raison de son sens plus large, il est également utilisé d'autres manières, par exemple dans le composé ལག་ལེན་ qui signifie faire usage de quelque chose, tel qu'un conseil ou une instruction orale - mettre l'instruction orale en application pratique. TD

On retrouve ce verbe dans ལྷུལ་སྤྲས་ལག་ལེན་ "la pratique des bodhisattvas".

Annexe commentaire de Chökyi Drakpa

Ici se trouve un extrait du commentaire des 37 pratiques de Chökyi Drakpa correspondant à cette 13e pratique.

Comme indiqué dans le commentaire de Chokyi Drakpa, cette pratique s'inscrit dans un groupe de quatre points dont le premier, lui-même divisé en quatre points, traite de "l'intégration à la voie des quatre choses indésirables" : མི་འདོད་པའི་ཚོས་བཞི་ལམ་དུ་འབྱེར་བ།.

Le premier point parmi les quatre choses indésirables est མི་རྗེད་པ་ལ་བཟོད་པ་ "être patient face aux déconvenues". Cela peut se traduire ainsi car མི་རྗེད་པ་ est en fait མ་རྗེད་པ་ un des huit dharma mondains, et, littéralement, indique le fait de ne pas trouver ce que l'on cherche, ce qui est une définition de "déconvenue".

Le deuxième point parmi les quatre, ལྷུག་བསྐྱེད་དུང་ལེན་གྱི་བཟོད་པ། "la patience qui accepte volontairement les difficultés", est traité ici dans la 13e pratique. C'est une des trois formes de patience liée au fait d'être prêt à endurer toutes les difficultés alors que l'on cherche à réaliser l'éveil et que l'on veut accomplir le bien d'autrui.

དོན་ནི། བདག་གིས་པར་ལ་གཞོན་པ་བྱས་པ་ལྟ་བུའི་ཉེས་པ་རྩུང་བཟང་ཚམ་ཡང་མེད་བཞིན་དུ།
གཞན་གང་ཡང་རུང་བ་དག་གིས་བདག་གི་ལུས་ཀྱི་རྐང་ལག་སོགས་གཙོད་པ་ཚམ་དུ་མ་བཟང་།
ཡན་ལག་གི་དམ་པ་མགོ་བོ་གཙོད་པར་བྱེད་ནའང་དེ་ལ་ཁོང་ཁོ་བའི་སྒོ་ནས་པར་གསོད་བརྟེན་
སོགས་གཞོད་ལན་མི་བྱེད་པར་མ་བཟང་། དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྡིག་པ་ཚབས་ཚེན་དེ་ལྟ་བུ་བྱས་པའི་རྒྱུན་
ཀྱིས་སྤྱག་བསྐྱེད་མེད་པར་འགྱུར་སྐྱེས་དུ་གཞོན་བྱེད་དེ་སྡིག་སྤྱག་དང་འབྲལ་བར་འདོད་པའི་སྣང་
རྗེའི་དབང་གིས་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱ་སྡིག་པ་དང་འབྲས་བུ་སྤྱག་བསྐྱེད་རྣམས་བདག་ལ་ཚུར་ལེན་པ་ནི་
རྒྱལ་སྐྱས་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱག་བསྐྱེད་ལམ་དུ་འབྱེར་ཚུལ་གྱི་ལག་ལེན་ཡིན་ཅོ་ཞེས་པའོ། །